

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 2. De qualitate Parochi, ad valorem matrimonii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

656. Illud, quod contraria opinio asserit, clandestino matrimonio impuberum, Tridentini decretum non resistere, in quantum clandestinum est, eò, quod noluerit formam præscribere pro iis quoque matrimoniis, quæ aliunde subsistere non possunt, sed tantum pro his, quæ antecederent reputantur valida: illud, inquam, immeritò dicitur: quia sic matrimonia in gradibus prohibitis, post promulgationes, sed sine præsentia Parochi, & testium, inita, non caderent sub pœnas Tridentini contra matrimonia simpliciter clandestinè contracta. 2. quia sic contrahentes clandestinè, sed nulliter (ob impedimentum occultum) eo legitimè sublatò, non essent Rei illius culpæ contra legem illam Tridentini, celebrato prius matrimonio. 3. quia sic etiam dici posset, laborantem duplici impedimento dirimente, v. g. consanguinitate, & voto solennis castitatis, uno tantum titulo nulliter contrahere, dicendo dispositionem juris de voto solenni non esse pro matrimoniis, quæ aliunde subsistere non possunt, quod tamen non bene dicitur.

§. 2.

De qualitate Parochi, ad valorem matrimonii.

657. Communis doctrina est, quod esse debeat Parochus proprius, saltem unus ex contrahentibus. Constat ex *Trid. cit. c. 1. Sess. 24. ibi: statuit benedictionem à proprio Parocho fieri*, neque à quoquam, (nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario) licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii Sacerdoti concedi posse; sicut ergo novi Coniuges à proprio Parocho benedici, sic à fortiori ab eodem, & non alio (seclusà hujus licentià) copulari debent ex mente Concilii, præsertim cum ibidem pœnam statuat, in quemvis Parochum, & Sacerdotem alium, qui alterius Parochiæ Sponfos, sine illorum Parochi licentià, matrimonio conjugere, aut benedicere, ausus fuerit.

658. Difficultas est, quis Parochus censetur proprius ad effectum validè coram ipso contrahendi matrimonium juxta mentem Concilii? ad hoc respondet de Luca *cit. n. 12.* ut quis dicatur Parochianus ad effe-

ctum legitimè, ac juxta formam Tridentini, celebrandi Sacramentum matrimonii coram tali Parocho, non sufficere, quod ipse, vel ejus Sponfa, intra illius Parochiam materialiter habitent, v. g. *causa curandi, se curandi, aut mutationis aëris*: sed requiri domicilium formale, animo scilicet ibi permanendi, ac vivendi, tanquam in domo habitationis.

Quoniam verò hoc ipsum jus formalis domicilii totum pendet ex facti qualitate, ac particularibus circumstantiis, nulla desuper statui potest regula generalis, cuique casui applicabilis. Hinc ea, quæ circa alicujus temporis decursum, sine alio signo, considerari solent, certam regulam non præstant. Unde *vis non est in tempore*, cum benesimul stent, ut illud breve sit, & tamen ex aliis circumstantiis domicilium contractum dicatur; & è converso sit temporis considerabilis, & tamen illud non adfit. Et ideò, ut rectè notat de Luca *cit. num. 13.* tutum non est, in aliquibus declarationibus S. Congregationis, vel Rotæ decisionibus, proditis in diversis casibus particularibus, fundamentum indefinitè constituere, nisi casus, de quo agitur, easdem omnino individuas habeat circumstantias, cum aliàs etiam modica facti diversitas totalem juris diversitatem causare possit.

Hinc dicendum, illum Parochum loci, in quo Sponfus, vel Sponfa moratur, ad effectum matrimonii non eo ipso esse, vel non esse proprium alterutrius Parochum, sub quo ille, vel illa, longo aut brevi tempore, in ejus Parochia fuerit; nam sicut per menses, & ultra, quis morari potest in aliquo loco, sine animo ibi perpetuò permanendi, ac vivendi, sine quo non habetur in tali loco domicilium formale: sic è contra potest quis, cum animo ibi permanendi, ac vivendi, etiam primo statim die, quo ad talem Parochiam venit, fieri Parochianus, & formale ibi domicilium obtinere. Sic Emman. Sà. in *aphorism. V. matrim. num. 2.* & *V. Parochus. num. 2.* Unde sequitur, illum solùm dici ad hunc effectum, proprium contrahentium Parochum, in cujus Parochia, saltem unus eorum, habet domicilium formale. Quare si Sponsi in distinctis Parochiis domicilium formale habeant, tam Sponfi, quam Sponfæ Parochus erit eorum pro-

proprius Parochus ad effectum matrimonii juxta Tridentinum coram eo validè contrahendi; ita communis cum Barbof. *in cit. c. 1. Trid. Sess. 24. num. 10.* Quare negandum est, Parochum loci, in quo quis degit solum materialiter (nimirum sine animo ibi permanendi, & vivendi, tanquam in loco fixi sui domicili) respectu hujus esse proprium Parochum in ordine ad effectum matrimonii coram ipso juxta mentem Concilii Tridentini, validè celebrandi.

661. Net. præterea, in contractu matrimonii, Parochum unius è contrahentibus proprium, eo ipso etiam quoad hoc esse Parochum proprium alterius contrahentis; ita Pirhing *de Clandest. despons. n. 13.* Nam concessa aliquà jurisdictione, conceduntur etiam ea, sine quibus ea jurisdic-tio consistere non potest. *L. 2. ff. de Jurisdic. Omn. Jud. ex c. Præterea 5. de Offic. delegati.* Nam cum Archiepiscopus Senonensis Alexandro III. proposuisset, utrum liceat Iudici delegato, non Ordinario, cogere contumacem, ut veniat; aut damnare, si non venerit? Pontifex respondit: quòd, postquam ei causa, licet simpliciter delegetur, satis potes nostrà auctoritate partes compellere, & etiam contumaces severitate Ecclesiasticà coercere, etiamsi literæ commissionis id non contineant, aut partes mandatum nostrum non habeant, ut accedant; rationem reddit, quia ex eo, quòd causa sibi committitur, super omnibus, quæ ad causam ipsam spectare noscuntur, plenariam recipit potestatem. Cum ergo Parochus proprius Sponsi, possit ejus matrimonio assistere cum Bertà v. g. hoc autem fieri non possit, nisi assistat contractui utriusque, jurisdic-tio ipsi concessa quoad hoc, pro matrimonio, seu contractu Sponsi, porrigitur etiam ad contractum Sponsæ, licet aliàs non subdita; dixi, si suo Parochiano assistat in propria Parochia. Nam alia quæstio est, an validè assistat suo, sed in aliena Parochia? Negat enim Basil. Pontius *lib. 5. c. 16.* sed melius affirmat Sanchez. *lib. 3. D. 19.* & Coninch. *D. 27. n. 22.* quia Concilium plus non petit ad valorem matrimonii, quàm assistentiam proprii Parochi; hoc autem stat, esto assistat extra suam Parochiam, præsertim cum assistere matrimonio non sit actus jurisdictionis contentiosæ, aut vo-

luntariæ; ita Barbof. *in Trid. Sess. 24. de Reform. matr. c. 1. n. 8.*

Si quæras. 1. an in dato casu etiam licitè 662. assistat? Negativam tenet Pontius *cit. n. 11.* sed verius affirmat Sanchez. *cit. d. n. 18.* Parochum, etiam extra suam Parochiam licitè assistere matrimonio sui Parochiani, intellige, secluso scandalo; quia talis assistentia nullibi prohibita est; nec ibi, ubi hæc assistentia fit, de necessitate faciendâ & Sponsorum benedictio, quam matrimonio esse necessariò conjunctam, & Parochum extra suam Parochiam Sponsi posse impendere, negat Castropalaus de sponsal. *D. 2. p. 13. §. 9. n. 7.* Barbof. *cit. n. 150.*

Si quæras. 2. an Sacerdos delegatus 663. validè assistat extra Parochiam delegantis? Resp. affirmativè; quia vi Tridentini plus non requiritur; quàm ut assistat proprius Parochus, vel alius, de ipsius licentia Sacerdos: sed hoc contingit, esto id fiat extra Parochiam, vel etiam dioecesim, committentis; & ratio est, cum id licitè faciat proprius Parochus; non est, unde id alteri ad hoc idoneo delegare non possit. Censet tamen Pirhing *cit. n. 16.* quòd sine licentia Parochi loci, vel ordinarii sic, assistendo, peccet, & puniri possit, si solemniter, & publicè assistat matrimonio in aliena Parochia, vel dioecesi, id, quod, secluso scandalo, rectè negat Sanchez. *sup. cit.* nisi aliud habeat praxis dioecesana.

Si quæras. 3. an proprius Parochus 664. validè, ac licitè assistat matrimonio suorum, licet non sit Sacerdos? Resp. affirmativè; quia vi Tridentini, plus non requiritur, quàm ut assistat proprius Parochus; sed hoc contingit in dato casu, esto non sit Sacerdos; præsertim, cum ejus assistentia non alio titulo, quàm testis ab Ecclesia deputati, requiratur.

Si quæras. 4. an alius etiam Parochus, 665. sed non Sacerdos, de licentia proprii Parochi validè assistat matrimonio? Resp. Negativè, quia vi Tridentini requiritur, ut assistat, vel proprius Parochus, vel alius de ipsius licentia Sacerdos. Hinc proprius Parochus non potest alteri Parochi non Sacerdoti dare licentiam assistendi matrimonio; esto foret Diaconus, vel Subdiaconus; potest tamen etiam simpliciter Sacerdoti, licet necdum approbato ab Or-

ab Ordinario; quia sic jam verificatur constitutio Tridentini.

666. Si quæras, 5. an proprius Parochus validè assistat matrimonio, licet sit excommunicatus? Resp. affirmativè; quia sic jam verificatur constitutio Tridentini. Et ideo validè assistit, licet sit excommunicatus etiam vitandus, licet suspensus ab officio, & beneficio, licet irregularis, vel administratione interdictus, modò non sit actualiter depositus; quia sic assistit verè proprius eorum Parochus.

667. Si quæras, 6. an validè assistat proprius Sponsorum Parochus, qui est solum ex titulo colorato? Resp. affirmativè, si communi errore reputetur habere verum titulum, esto in re talis non sit. Quia tali casu propter bonum publicum jus supplet defectum, ex L. Barbarius ff. de offic. Prætor. (secus est de intruso, seu non Canonice ingresso; quia talis caret titulo colorato) idem, quod dictum est de Parocho ex titulo solum colorato, resolvit Barbof. in c. 1. Trid. Sess. 24. de Reform. matr. n. 79.

de Parocho putativo. 2. de Parocho habente injustum titulum sui beneficii. 3. de Parocho non promotò infra annum. 4. de illo, cui præter defectum examinatorum Synodali collatio nulliter facta est ob nullitatem concursus. 5. de Parocho Schismatico, habente saltem coloratum titulum. 6. de Parocho fornicario notoriè, non tamen adhuc in iudicio condemnato & confessò. 7. de existente in peccato mortali. 8. de prohibito ab Episcopo, ne matrimonio assistat.

668. Si quæras, 7. an Parochus Catholicus licitè assistat matrimonio hæreticorum in sua Parochia degentium? Resp. affirmativè, de hæreticis toleratis. Nam sic non sunt vitandi, præsertim cum Parochus non sit Minister Sacramenti matrimonii, sed tantum testis; quod dic procedere, si assistat tali matrimonio, servatis ritibus Ecclesiæ Catholicæ, nec admittis, quibus alterius Sæctæ, & erroris aliqua professio fieret. Sic Castropalaus D. 4. de sponsal. p. 11. n. 13.

669. Si quæras, 8. quis sit proprius Parochus Vigorum ad effectum matrimonii validè contrahendi juxta formam Tridentinè? Resp. quòd ille, in cujus Parochia transeunt commorantur. Præcipitur tamen Parochis, ne illorum hominum matrimo-

niis assistant, nisi prius de illorum statu & habilitate ad contrahendum, diligentem inquisitionem fecerint, & re ad Ordinarium delatà ab eo licentiam id faciendi obtineant. Ita Trident. Sess. 24. c. 7. ibi: multi sunt, qui vagantur, & incertas habent sedes, & ut improbi sunt ingenui, primà uxore relicta, aliam, & plerumque plures, illà vivente, diversis in locis ducunt; cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facillè recipiant; magistratus etiam seculares hortatur, ut eos severè coercant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonii interfint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, & re ad Ordinarium delatà, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Ex hoc sequitur, Parochum his 670. ommissis, vagos copulando mortaliter peccare; cum in re gravi præceptum violer. Censentur autem Vagi, qui incertas sedes habent, seu nullum certum domicilium; item illi, qui prius domicilium deserentes omnino aliò tendunt, ut novum domicilium acquirant; dum in via sunt. Conclusio procedit, si tantum unus contrahentium vagus sit; sic Barbof. in Trid. cit. à n. 1. Hujus ratio est ex lib. 1. tit. 2. de Constitut.

Si quæras, 9. quis censeatur proprius 671. Parochus ad effectum administrandi hoc Sacramentum militibus, qui in castris, atque ipso exercitu sunt? responderetur, eum esse ejusdem exercitus Capellanum; si autem considerentur pro tempore, qui in hybernis, non in castris, & papilionibus, sed in civitatibus locisque habitatis (Vulgò, in quarteriis) vivunt? resolutio pendet ab observantia, & tenore facultatum eidem exercitui Capellano, seu Vicario attributarum. Sic de Luca cit. de seursu 26. num. 17.

Si quæras 10. an obstat Sponsis (ut 672. censeantur de tali Parochia) quando affectatè (nimirum ad declinandam impedimenta, & obices, quibus vel per parentes, & consanguineos, vel alios impedirentur) à matrimonio (præsertim inæquali) ad aliam se transtulerunt? Respondet de Luca tit. de matr. discursu 1. n. 9. Congregationem Concilii censuisse, hanc fraudem, seu affectationem non ob-

stare; quia aliàs præberet præjudicium libertati matrimonii, cum inæqualibus personis, sive præter parentum, vel conjunctorum voluntatem contrahendi; quoniam, cum id in consueta Parochia propria, stante necessitate trinæ denuntiationis, absque publicitate sequi non valeat, de facili impediri possent, & cum dicta resolutione processum fuisse in plerisque aliis casibus, relatis per Fagnan. c. significavit, de Paroch. ita ille.

Ex hoc sequitur, licet ad aliorum, quorundam Sacramentorum administrationem, in Viatoribus, peregrinis, vel iis, qui gratiâ recreationis, sive collectionis fructuum, aut pro aëris beneficio, sufficiat accidentale, seu occasionale domicilium, vel habitatio in loco aliquo, ad ejusmodi fines electo: ad validam tamen administrationem Sacramenti matrimonii non sufficere; cum vi formæ Conciliaris habeat peculiarem qualitatem, quæ desiderat domicilium verè, ac propriè contractum, de quo Sanchez, lib. 3. hic D. 23. à num. 9.

§. 3.

Qualis præsentia Parochi & Testium esse debeat?

673. Cum finis, propter quem Tridentinum Sess. 24. de Reform. matr. c. 1. ad valorem matrimonii contrahendi exigit præsentiam Parochi, ut formam, potissimum sit, ut Ecclesiæ per ipsius depositionem, ac testimonium constet de externo consensu Sponsorum per verba de præsentem, & caveatur voluntaria dissolutio matrimonii, quod etiam clam factum, olim valebat, sequitur, eam præsentiam sufficere, quâ hoc ipsum sufficienter intelligere possit ad legitimè de illo deponendum, si tales clandestini Conjuges ab invicem recederent, ut ad illud servandum cogi possent. Et illam præsentiam Auctores vocant *præsentiam moralem*, id quod ex eadem ratione de assistentia Testium dicendum venit. Ex quo sequitur, nullum Parochi, vel Testium requiri consensum, sed sufficere, ut *coram eis* explicetur Sponsorum consensus per verba de præsentem, quamvis *invitis*, ac *vi detentis*, vel *cum fraude* sub alio etiam titulo *voca-*

tis, modò Parochus & testes sic adint, ut intelligant, & sciant, quid agatur; ita Sanchez, lib. 3. hic. D. 39. à n. 1. cum communi.

Hinc, quando dicitur, non sufficere præsentiam *merè materiale*, & de facto, verum dicitur, si adessent ita, ut non scirent, ac intelligerent, quid agatur; ut si Sponsi contraherent coram Parocho & Testibus, rationis usum impeditum habentibus, vel dormientibus &c. si autem intelligant, quid agatur, habetur præsentia moralis, licet reclamant, aut studiosè intelligere nolint &c. Sic, tanquam validè contractum matrimonium habebatur illud, quod Comitis Molæ filius cum Maria de Sciart, natalibus æquali sed fortunâ longè inferiori (ut patrem lateret) coram Sponsæ Parocho, Missam celebrante, dum conversus ad populum diceret: *Dominus vobiscum*, apprehensâ dictâ Mariâ per manum, contraxit dicens, eidem Parocho coram Testibus: *hanc accipio in meam Uxorem*, Mariâ respondente, ac repetitis vicibus dicente: *Signor si*, non obstantem, quod Parochus indignatus, responderet, *estis excommunicati &c.* de quo fusè Joann. Bapt. de Luca lib. 14. tit. de matr. disc. 1. à n. 1.

Præter proprium Sponsorum Parochum, duos, vel tres testes requiri, constat ex sæpe cit. Trident. c. 1. Sess. 24. & sufficere *moralem* eorum præsentiam ex dictis n. 673. in his porrò nulla alia qualitas necessariò requiritur, quàm ut habeant sufficientem usum rationis, ut de eo, quod inter contrahentes actum est, testari possint, testimonio sufficiente jure naturali; ita Castropal. D. 2. de sponsal. p. 13. §. 13. n. 3. Hinc opus non est, ut isti sint omnino idonei, ac omni exceptione majores; modò tales sint, qui valeant intelligere, quid contrahentes velint, & agant. Et ideo favore matrimonii receptum est, ut etiam *Testimonium Parentum*, vel *Conjunctorum* admitti debeat, qui de Sponsorum consensu præstito deponant per c. *Videtur*. 35. q. 6. c. *Videtur*. Qui matrimonium accusare possunt; nisi sint potius pars interessata, & quasi principalis in causa; ut si deponerent, *affectantes matrimonium*, vel ad reparandum honorem tum filiæ, tum proprium, ob copulam forè secutam, inter